

provincie **HOLLAND**
ZUID

GS-Voorstel

Besluitnummer

PZH-2018-647553098 (DOS-2017-0004201)

Status
A-Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten
15 mei 2018

Eindtermijn
15 mei 2018

Onderwerp

Ondertekening "Intentieverklaring COASTAR"

Advies

1. De "Intentieverklaring COASTAR" met het Hoogheemraadschap van Delfland, het Hoogheemraadschap van Rijnland, DUNEA N.V., Evides N.V., Oasen N.V., LTO Glaskracht, stichting Allied Waters, Arcadis, stichting Deltares, KWR Watercycle Research Institute aan te gaan voor de duur van 3 jaar.
2. De publiekssamenvatting vast te stellen bij het GS-voorstel voor deelname aan de intentieverklaring COASTAR.

Aangezien de Commissaris van de Koning, na rechtsgeldige besluitvorming door GS, bevoegd is de juridische binding aan te gaan, is het advies aan hem een machtiging af te geven aan:

- R.A. Janssen, gedeputeerde water van de provincie Zuid-Holland, om de "Intentieverklaring COASTAR" met het Hoogheemraadschap van Delfland, het Hoogheemraadschap van Rijnland, DUNEA N.V., Evides N.V., Oasen N.V., LTO Glaskracht, stichting Allied Waters, Arcadis, stichting Deltares, KWR Watercycle Research Institute namens de Provincie Zuid-Holland te ondertekenen.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies

Bijlagen

Intentieverklaring COASTAR
Machtiging CdK

1 Toelichting voor het College

Achtergrond

Op 20 juni 2017 zijn GS een samenwerkingsovereenkomst aangegaan ter uitvoering van het project COASTAR (Coastal Aquifer STORAGE And Recovery). In het project is sprake van samenwerking tussen KWR, Deltares, Arcadis, stichting Allied Waters, Dunea, Evides, LTO-Glaskracht, Hoogheemraadschap van Delfland, gemeente Westland en de provincie Zuid-Holland. Het project heeft subsidie ontvangen vanuit de landelijke subsidieregeling Topconsortia voor Kennis en Innovatie (TKI), onderdeel watertechnologie.

Voor uitvoering van het COASTAR-onderzoek waren de volgende redenen:

- De glastuinbouw in het Westland maakt naast regenwater gebruik van brak grondwater wat via omgekeerde osmose wordt omgezet in gietwater. Dit proces gaat gepaard met de lozing van brijn, een zoute afvalwaterstroom, in de bodem. Het lozen van brijn is op lange termijn niet duurzaam.
- Drinkwaterbedrijven zijn naast bestaande bronnen op zoek naar alternatieven voor de productie van drinkwater. Klimaatverandering (groter risico op droogte/zeespiegelstijging) en milieuverontreiniging (opkomende stoffen) zijn hiervoor motieven. Een mogelijk alternatief is productie van drinkwater uit brak grondwater.
- De afgelopen jaren zijn diverse onderzoeken en praktijkpilots uitgevoerd naar opslag van zoet water in het brakke grondwater van het Westland ten behoeve van de gietwatervoorziening in de glastuinbouw. Of en zo ja op welke wijze, opschaling richting grootschalige toepassing mogelijk is, was een belangrijke reden voor het TKI-onderzoek.

In het COASTAR-project is onderzoek uitgevoerd naar twee typen projecten:

- Grootschalige opslag van zoet water in brak grondwater ten behoeve van de gietwatervoorziening van de glastuinbouw in het Westland;
- Onttrekking van brak grondwater in polder de Noordplas, diepe polder in het beheergebied van Rijnland met veel brakke kwel, en de locatie Solleveld (wingebied van Dunea) ten behoeve van de drinkwatervoorziening.

Resultaten en conferentie COASTAR

Op 18 mei 2018 worden de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken tijdens de "COASTAR-conferentie" in Scheveningen gepresenteerd. Uit de uitgevoerde onderzoeken blijkt dat:

- Benutting van de ondergrond door grootschalige infiltratie van zoet water in het Westland bijdraagt aan verduurzaming van de gietwatervoorziening van de glastuinbouw. Ondergrondse opslag tevens kan zorgen voor vermindering van wateroverlast.
- Ondergrondse opslag in het Westland niet in alle jaren voor alle teelten voor 100% in de gietwatervraag kan voorzien. Lozing van brijn kan dus niet voor 100% worden voorkomen, maar wel sterk worden teruggedrongen.
- De huidige grootschalige onttrekkingen zonder compenserende infiltratie van zoet water zorgen in het Westland voor intrusie van zout water (vanaf de kustlijn en vanuit het diepe

- grondwater).
- Brakwater een goede bron voor de bereiding van drinkwater kan zijn vanwege het ontbreken van verontreinigingen en het beschikbaar zijn van goedkope ontziltingstechnieken. Nadeel is het ontstaan van een zoute reststroom.
 - Als positief neveneffect kan verzilting van oppervlaktewater door brakke kwel worden teruggedrongen (locatie Noordplas) c.q. zoutwaterinrusie worden voorkomen (locatie Solleveld).

Intentieverklaring COASTAR

Alhoewel het TKI-onderzoek goede resultaten heeft opgeleverd is nader onderzoek noodzakelijk om tot een bedrijfseconomische en bestuurlijke afweging te komen. Om de stap naar implementatie in de praktijk te zetten, is als onderdeel van het TKI-project een Roadmap 2018-2021 opgesteld. In de Roadmap wordt beschreven welke stappen gezet moeten worden om COASTAR goed in te bedden in het beleid van betrokken overheden en aan te haken bij door partijen te nemen (investerings)beslissingen. Belangrijkste kader vormt het in 2021 te nemen regeringsbesluit Deltabeslissing Zoetwater fase II maatregelen.

Om de in het TKI-project ontstane samenwerking tussen partijen te continueren is een "Intentieverklaring COASTAR" opgesteld. De intentieverklaring zal op de conferentie van 18 mei worden ondertekend.

In de "Intentieverklaring COASTAR":

- Erkennen partijen de noodzaak tot een klimaatbestendig en robuust zoetwaterbeheer;
- Onderschrijven partijen de noodzaak van het realiseren van samenhangende oplossingen;
- Erkennen partijen dat ondergrondse opslag een haalbaar en wenkend perspectief is voor het oplossen van zoetwatervraagstukken in laag-Nederland;
- Committeren partijen zich om gezamenlijk te zoeken naar verbetering van de zoetwatervoorziening en zetten zij zich in om een kennis- en ontwerpprogramma COASTAR tot stand te brengen door inzet van menskracht en middelen, relevante kennis en informatie;
- Verklaaren partijen COASTAR mee te nemen in het proces van het Deltaprogramma Zoetwater en specifiek in de lijst met kansrijke maatregelen voor de waterbeschikbaarheid voor het Deltaplan Zoetwater II;
- Worden partijen uitgenodigd om zich bij het kennisprogramma aan te sluiten.

In de intentieverklaring is opgenomen dat de gemeenten Den Haag, Rotterdam, Waddinxveen en Westland hun interesse hebben getoond en na afronding van de lopende gemeentelijke coalitieonderhandelingen kunnen beslissen over deelname. Met de gemeente Alphen aan den Rijn wordt overleg gevoerd over mogelijke deelname. De interesse van de gemeenten Rotterdam en Den Haag vloeit voort uit het tevens door KWR e.a. uitgevoerde project Urban waterbuffer (cases Spangen en Schilderswijk), waarbij sprake is van benutting van de ondergrond voor het tegengaan van wateroverlast en opslag van zoet water. Polder de Noordplas is gelegen op het grondgebied van de gemeenten Alphen aan den Rijn en Waddinxveen, gemeente Westland was partner in de samenwerkingsovereenkomst COASTAR.

Relatie tot provinciaal beleid

- In de Visie Ruimte en Mobiliteit is vastgelegd dat de essentie van een water en energie-efficiënte samenleving is dat de beschikbare bronnen, ook in de bodem, beter worden benut.
- In de Visie Ruimte en Mobiliteit is opgenomen dat de provincie een voorkeur heeft voor het zoeken naar duurzame oplossingen voor de gietwatervoorziening in de glastuinbouw en boomteelt, bijvoorbeeld door berging van zoet (hemel-) water in de ondergrond, in plaats van het onttrekken van zout grondwater in combinatie met het lozen van het brijnresidu (zout afvalwater) in de ondergrond.
- Ten aanzien van drinkwater is vastgelegd dat de provincie zich ten doel stelt dat er altijd voldoende zoetwater aanwezig is om tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten en met eenvoudige technieken voldoende drinkwater van goede kwaliteit te produceren.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW: -

Programma: 1.2 Goede kwaliteit en kwantiteit grond- en oppervlaktewater

Financiële risico's: -

Door ondertekening van de intentieverklaring COASTAR ontstaan geen directe financiële verplichtingen voor de provincie. Wel spreekt de provincie een politiek commitment uit om het COASTAR-concept verder te ontwikkelen. Een concrete invulling van dit commitment is voorzien middels deelname aan het EU Horizon 2020 project Nextgen, waar GS op 26 maart 2018 mee hebben ingestemd.

Juridisch kader

- Met de intentieverklaring spreken partijen het voornemen uit om samen op zoek te gaan naar en te werken aan de verbetering en versterking van de zoetwatervoorziening en het zoetwaterbeheer met behulp van de ondergrond. Op basis van de intentieverklaring zullen zij via een kennisplatform onderzoeken welke vervolgstappen hiervoor nodig zijn. Met de intentieverklaring gaan partijen geen rechtens afdwingbare verplichtingen jegens elkaar en/of derden aan.
- De CdK is bevoegd om, nadat GS rechtsgeldig hebben besloten, op grond van artikel 176 Provinciewet de juridische binding tot stand te brengen. Op grond van de door de CdK afgegeven machtiging wordt R.A. Janssen, gedeputeerde water, gemachtigd om de Intentieverklaring COASTAR met het Hoogheemraadschap van Delfland, het Hoogheemraadschap van Rijnland, DUNEA N.V., Evides N.V., Oasen N.V., LTO Glaskracht, stichting Allied Waters, Arcadis, stichting Deltares, KWR Watercycle Research Institute namens de provincie te ondertekenen.

2 Proces

COASTAR als optie voor een robuuste zoetwatervoorziening is door KWR, Deltares en Arcadis ontwikkeld. In juni 2017 is de provincie een samenwerking aangegaan in het TKI-project

COASTAR.

Na de COASTAR-conferentie van 18 mei zal een werkgroep COASTAR worden gevormd met vertegenwoordigers uit alle betrokken partijen om inhoudelijk en organisatorisch de nodige vervolgstappen voor te bereiden, COASTAR bestuurlijk en beleidsmatig in te bedden, technisch en juridisch voor te bereiden, en financieel verder uit te werken.

Het COASTAR-onderzoek en het voornemen om een intentieverklaring te tekenen is opgenomen in de informatieve brief van 23 april 2018 aan PS van de gedeputeerde water “ Behandeling van moties en informeren over pakket maatregelen om zoet water in de toekomst te waarborgen”.

Het COASTAR-onderzoek is tevens opgenomen in de lijst met projecten behorende bij de op 6 april 2018 door de Greenport West-Holland gepresenteerde Waterambitie Greenports.

3 Communicatiestrategie

Voor het project COASTAR is een website ingericht, waarbij de provincie als partner is opgenomen (<https://www.coastar.nl/>). In het voorjaar van 2018 is een video gemaakt die te bekijken is via de website van COASTAR en op de website glastuinbouw waterproof (www.glastuinbouwwaterproof.nl).

Na de conferentie van 18 mei wordt door de ondertekenaars van de intentieverklaring een gezamenlijk persbericht gepubliceerd. Dit persbericht zal in de week van 14 mei 2018 worden opgesteld door de communicatieafdelingen van de betrokken partijen, waaronder de provincie. Dit bericht wordt ook gedeeld via www.zuid-holland.nl.